
Antopäivä: 18.12.2015	Voimaantulopäivä: 1.1.2016	Voimassa: toistaiseksi
--------------------------	-------------------------------	---------------------------

Säädösperusta:
Rautatielaki (304/2011) 75 §:n kohta 1

EU-asetus, jonka avoimia kohtia määräys koskee:
Komission asetus (EU) 2015/995 Euroopan unionin rautatiejärjestelmän osajärjestelmää "käyttötoiminta ja liikenteen hallinta" koskevasta yhteentoimivuuden teknisestä eritelmästä annetun päätöksen 2012/757/EU muuttamisesta; EUVL L 165, 30.6.2015, s. 1.

Kumooa määräyksen:
Käyttötoiminta ja liikenteen hallinta -osajärjestelmä (TRAFI/2438/03.04.02.00/2015)

Käyttötoiminta ja liikenteenhallinta rautatiejärjestelmässä

SISÄLTÖ

1	YLEINEN OSA	2
2	JUNALIIKENNETTÄ KOSKEVAT KANSALLISET VAATIMUKSET	2
2.1	Junankulunvalvonta (JKV).....	2
2.2	Kuljettajan toimintakyvyn valvonta	2
2.3	Junan etupään ilmaisu.....	2
2.4	Tavarajunan takapään ilmaisu	3
2.5	Junan kokonaisuus.....	3
3	VAIHTOTYÖTÄ KOSKEVAT KANSALLISET VAATIMUKSET	3
3.1	Liikennöitävien rataosien sekä niillä käytettävien olennaisten ratalaitteiden kuvaus	3
3.2	Vaihtotyön suorittaminen.....	3
3.3	Viestintä vaihtotyössä	4
4	RATATYÖTÄ KOSKEVAT KANSALLISET VAATIMUKSET	4
4.1	Ratatyön turvaaminen	4
4.2	Viestintä ratatyössä	5

1 YLEINEN OSA

1. Tätä määräystä sovelletaan rautatielain (304/2011) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa määritellyllä rataverkolla valtioneuvoston asetuksen (372/2011) 4 §:n mukaiseen käyttötoiminta ja liikenteen hallinta -osajärjestelmään.
2. Tätä määräystä sovelletaan komission asetuksen (EU) 2015/995 (jäljempänä OPE YTE) avoimiin kohtiin sekä niihin käyttötoiminta ja liikenteen hallinta -osajärjestelmää koskeviin olennaisiin vaatimuksiin, joita OPE YTE ei kata.
3. OPE YTE:ä sovelletaan Liikenteen turvallisuusviraston antaman OPE YTE:n artiklan 3 d mukaisen kansallisen käyttöönottosuunnitelman mukaisesti. Lisäksi määräyksellä TRAFI/22100/03.04.02.00/2012 kumotuissa määräyksissä esitettyjä toimintamalleja on noudatettava sellaisinaan 31 päivään toukokuuta 2016 saakka, jollei rautatieliikenteen harjoittaja tai rataverkon haltija ole laatinut tämän määräyksen toimeenpanemiseksi tarvittavia muutoksia turvallisuusjohtamisjärjestelmänsä ja muuhun oman toiminnan ohjeistukseensa.
4. Rataverkon haltijan on asetettava rautatieliikenteen harjoittajan saataville tämän määräyksen kohdassa 3.1 edellytetyjen nousujen ja laskujen kaltevuuskulmat viimeistään 16 päivänä maaliskuuta 2019.
5. Kalustoyksiköihin tulee merkitä kalustoyksikön haltijan tunnus lukuun ottamatta historiallista kalustoa.

2 JUNALIIKENNETÄ KOSKEVAT KANSALLISET VAATIMUKSET

2.1 Junankulunvalvonta (JKV)

JKV-järjestelmällä tarkoitetaan tässä määräyksessä A- tai B-luokan junankulunvalvonnan järjestelmää Liikenteen turvallisuusviraston ohjaus-, hallinta- ja merkinanto-osajärjestelmää koskevan määräyksen (TRAFI/26494/03.04.02.00/2014) mukaisesti.

Junan kulkua on valvottava JKV-järjestelmän avulla lukuun ottamatta junaliikenteen vajaatoimintatilanteita ja liikennöintiä junalla, jota ei ole varustettu JKV-veturilaittein.

Junan suurin sallittu nopeus on 80 km/h, jos junan kulkua ei valvota JKV-järjestelmän avulla.

2.2 Kuljettajan toimintakyvyn valvonta

Junan suurin sallittu nopeus on 50 km/h, jos kuljettajan toimintakykyä ei vajaatoimintatilanteesta johtuen valvota.

2.3 Junan etupään ilmaisu

Tämän kohdan vaatimukset koskevat junaa, jonka kulkusuuntaan nähden ensimmäisen kalustoyksikön etupään ilmaisu ei ole komission asetuksen 1302/2014/EU kohtien 4.2.7.1.1 ja 4.2.7.1.2 mukainen.

Rautatieliikenteen harjoittajan on junan etupäässä olevien puskinvalojen sekä valonheittimen avulla varmistettava, että juna näkyy selvästi ja on tunnistettavissa lähestyväksi junaksi.

Etupään valojen on tehtävä junasta helposti havaittava, mutta ne eivät saa häikäistä vastaan-tulevan junan kuljettajaa.

2.4 Tavarajunan takapäin ilmaisu

Suomen ja toisen Euroopan unionin jäsenvaltion välisen rajan ylittävässä junaliikenteessä tavarajunan takapäin on osoitettava OPE YTE:n liitteen 1 kohdan 4.2.2.1.3.2 mukaisin heijastinlevyillä.

2.5 Junan kokonaisuus

Junan kuljettajan on viipymättä ilmoitettava liikennöimänsä rataverkon liikenteenohjaukselle ennakoimattomasta jarru- tai pääsäiliöjohdon tyhjentyä. Ennen liikennöinnin jatkamista junan kuljettajan on varmistuttava junan kokonaisuudesta.

3 VAIHTOTYÖTÄ KOSKEVAT KANSALLISET VAATIMUKSET

Vaihtotyöllä tarkoitetaan luvanvaraista junaliikennettä tukevaa rautatiejärjestelmässä tehtävää kalustoyksiköiden siirtotyötä.

3.1 Liikennöitävien rataosien sekä niillä käytettävien olennaisten ratalaitteiden kuvaus

Rataverkon haltijan on asetettava rautatieliikenteen harjoittajan saataville kaikki olennaiset rataverkkoa koskevat tiedot vaihtotyön suorittamisen kannalta. Tietojen on katettava vähintään:

- yleiset liikennöintiä koskevat ominaispiirteet,
- nousujen ja laskujen kaltevuuslukemat,
- yksityiskohtaiset tiedot vaihtotyöalueen raiteistosta,
- raiteiden suurimmat sallitut nopeudet,
- tarvittavat tiedot ohjaus-, hallinta- ja merkinantojärjestelmästä.

Rautatieliikenteen harjoittajan on ohjeistettava henkilöstölleen kaikki vaihtotyön kannalta olennaiset menettelyt vaihtotyön turvallista suorittamista varten. Menettelyissä on otettava huomioon rataverkon haltijan toimittamat tiedot.

3.2 Vaihtotyön suorittaminen

Vaihtotyötä ei saa aloittaa ilman rataverkon haltijan lupaa.

Rataverkon haltijan on määritettävä ja kuvattava keinot luvan antamiseen vaihtotyölle sekä annettava ne rautatieliikenteen harjoittajien saataville. Rautatieliikenteen harjoittajan on ohjeistettava vaihtotyöhön osallistuvalla henkilöstöllään myönnettävään lupaan liittyvät asiat.

Vaihtotyössä yksiköt vastaavat itsenäisesti liikennöinnistä alueella, johon niillä on rataverkon haltijan lupa.

Vaihtotyössä kuljettajan on kaikissa tilanteissa ajettava varovasti, kontrolloitava nopeutta sekä huomioitava näkemä kulkusuuntaan siten, että hän kykenee pysäyttämään yksikön ennen mitä tahansa estettä. Suurin sallittu nopeus vaihtotyössä on 50 km/h.

Matkustajien kuljettaminen vaihtotyönä liikennepaikalta toiselle on kiellettyä lukuun ottamatta junaliikenteen vajaatoimintatilanteita ja ratoja, joilla junaliikenne ei ole mahdollista.

Kaluston ilmajarrujen on oltava käytössä, jos vaihtotyö kohdistuu matkustajia tai eläimiä kuljettavaan kalustoon.

Rautatieliikenteen harjoittajan on kuvattava menettelyt kaluston paikallaan pysymisen varmistamiseksi, kun kalustoa jätetään seisomaan raiteille.

3.3 Viestintä vaihtotyössä

Rataverkon haltijan liikenteenohjauksen ja rautatieliikenteen harjoittajan välisessä viestinnässä on käytettävä rataverkon haltijan määrittämää operointikieltä. Rataverkon haltijan on laadittava rataverkon haltijan liikenteenohjauksen ja rautatieliikenteen harjoittajan välisen viestinnän menettelyt, ja asetettava ne rautatieliikenteen harjoittajan saataville.

Rautatieliikenteen harjoittajan on ohjeistettava vaihtotyötä suorittava henkilöstönsä rataverkon haltijan laatiman viestintämenettelyn perusteella. Rautatieliikenteen harjoittajan on myös laadittava menettelyt vaihtotyöalueen sisäiselle kuljettajan ja vaihtotyönjohtajan väliselle viestinnälle.

Rataverkon haltijan liikenteenohjauksen on muodostettava viestintää varten vaihtotyölle tunnus, joka yksilöi vaihtotyön siten, että se ei sekaannu muihin vaihtotöihin. Tunnuksen on oltava rautatieliikenteen harjoittajan vaihtotyöhön osallistuvan henkilöstön ja kaikkien vaihtotyötä ohjaavien liikenteenohjausten tiedossa.

Turvallisuuteen liittyvän viestinnän on oltava määrämuotoista, lyhyttä ja selkeää sekä noudatettava seuraavaa rakennetta:

- 1) Tunnistautuminen
- 2) Viesti
- 3) Viestin toistaminen
- 4) Vahvistaminen

Viestinnän rakenteesta saa poiketa ainoastaan uhkaavan vaaran torjumiseksi.

4 RATATYÖTÄ KOSKEVAT KANSALLISET VAATIMUKSET

Ratatyöllä tarkoitetaan rataverkolla tai rataverkon läheisyydessä tehtävää työtä, joka vaikuttaa liikennöinnin suorittamiseen.

4.1 Ratatyön turvaaminen

Ratatyöhön on oltava rataverkon haltijan lupa. Lupaa pyydettyessä on määriteltävä ratatyöalueen rajat ja sijainti. Rataverkon haltijan on kuvattava menettelyt luvan hakemiselle ja asetettava ne ratatyöstä vastaavan saataville.

Rataverkon haltijan on kuvattava menettely, jolla se varmistuu liikennöinnin turvallisuudesta ratatyöalueen läheisyydessä. Menettelyssä on kuvattava vähintään seuraavat asiat:

- ratatyön ja liikennöitävän alueen suojaaminen,
- liikennöinnin turvaaminen ratatyön viereisellä raiteella,

- ratatyöalueen palauttaminen liikennöinnille.

4.2 Viestintä ratatyössä

Rataverkon haltijan liikenteenohjauksen ja ratatyöstä vastaavan välisessä viestinnässä on käytettävä rataverkon haltijan määrittämää operointikieltä. Rataverkon haltijan on kuvattava rataverkon haltijan liikenteenohjauksen ja ratatyöstä vastaavan välisen viestinnän menettelyt, ja toimitettava ne ratatyöstä vastaavan saataville.

Rataverkon haltijan liikenteenohjauksen on muodostettava viestintää varten ratatyölle tunnus, joka yksilöi ratatyön siten, että se ei sekaannu muihin ratatöihin. Tunnuksen on oltava ratatyöhön osallistuvan henkilöstön ja kaikkien ratatyötä ohjaavien liikenteenohjausten tiedossa.

Turvallisuuteen liittyvän viestinnän on oltava määrämuotoista, lyhyttä ja selkeää sekä noudattaa seuraavaa rakennetta:

- 1) Tunnistautuminen
- 2) Viesti
- 3) Viestin toistaminen
- 4) Vahvistaminen

Viestinnän rakenteesta saa poiketa ainoastaan uhkaavan vaaran torjumiseksi.

Yrjö Mäkelä
raideliikennejohtaja

Jari Nieminen
erityisasiantuntija